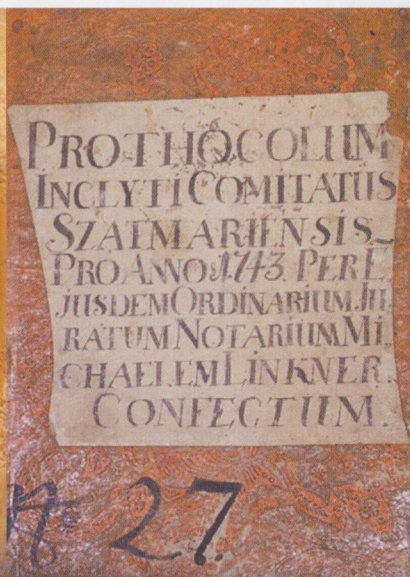
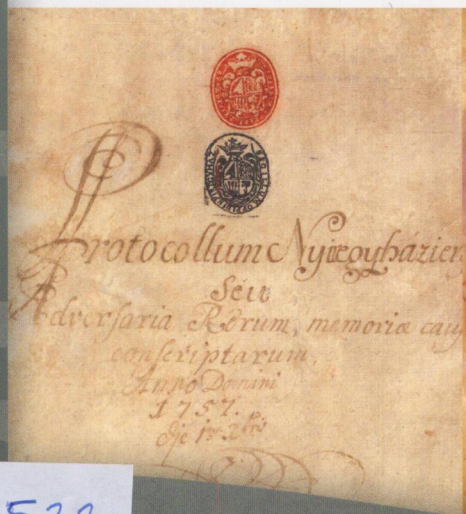


A
MAGYAR
NEMZETI
LEVÉLTÁR



SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG
MEGYEI LEVÉLTÁRA



78532

A Magyar Levéltárosok Egyesülete kiadványai
MAGYARORSZÁG LEVÉLTÁRAI

A MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI LEVÉLTÁRA

A kiadványt támogatta:



Nemzeti, Kulturális Alap

Megyei Levéltár
Nyíregyháza
18639

Írta Kujbusné dr. Mecsei Éva Ph.D.

Tervezés, nyomdai előkészítés MNL VeML

Sz-Sz-B Megyei
Levéltár Szakkönyvtára



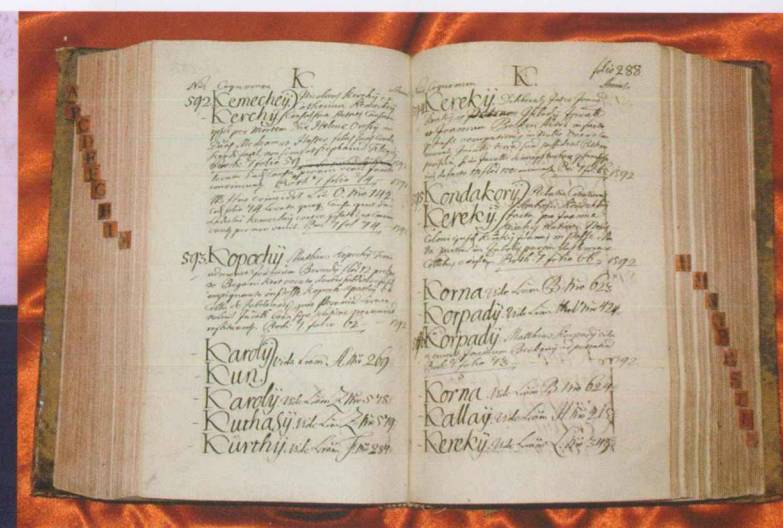
00013578

LEVÉLTÁRTÖRTÉNET

SZABOLCS VÁRMEGYE LEVÉLTÁRA

A nemesi vármegye iratait Szabolcsban is sokáig az alispán őrizte, majd a 15. századtól a nótárius kezelte. Nagykállói Bodoni György a 16. század közepén kapta feladatul a közgyűléseken tárgyalt ügyek és a szabályrendeletek írásba foglalását, a felsőbb hatóságoktól érkező iratok megőrzését, valamint a jegyzőkönyv vezetését. A megyegyűlés 1615-ben pedig arról rendelkezett, hogy Petneházi Istvánnak, a vármegye Pozsonyba küldött követének a nagyszombati tárgyalásokról tett jelentését „a vármegye levéltárában in conservatio” kell elhelyezni. Ez már a kisvárdai várban kialakított állandó őrzőhelyet, és ládákban való tárolást jelenthetett. A 18. század elején, amikor a központi kormányzat szorgalmazni kezdte a levéltárak rendbetételét, a megye arra hivatkozva kérte a bécsi haditanács engedélyét a romladozó kisvárdai vár tatarozásához, hogy archívuma már régtől fogva ott van elhelyezve.

Az 1723. évi XXV. törvénycikk elrendelte, hogy a megyei bírák és tisztviselők „minden törvénykezési s úgyszintén más hivatalos” irataikat a megyei levéltárba adják be az év végén. A LXXIII. törvénycikk alapján azoknak a megyéknek, amelyeknek nem volt megyeházuk, a gyűléseik és ítélszékeik tartása, valamint a levéltár elhelyezése érdekében gondoskodniuk kellett megfelelő épületről. Szabolcs megyében Nagykállóban építették fel a megyeházát. A levéltár átköltöztetéséhez még az épület elkészülte előtt, 1725 júliusában javasolta Monkovics Mihály jegyző az iratok rendbetételét: „Mínthogy a vármegye minden oklevele, ügyirata az őrzőhelyen (conservatorium) vagy jegyzőkönyvben (prothocollum) eddig minden lajstromozás nélkül létezett, mivel a jó rend is követeli – annak megőrzését a jegyzőkönyvek is segítik –, hogy azokat mind jó rendben tartsák, e vármegye jegyzőkönyveit a kívánt rendbe rakják és a jegyzőkönyvekben vezetett akták lajstromoztassanak.” A munka elvégzésére az első alispán elnöklelte alatt a megye nemesiből nyolctagú



vélekedett a vármegye, hogy ezek az iratok szükségte-
lenek, mert már nincs jogbiztosító értékük. A „régibb
vagy politicum archivum”-ban főként nyugták, ösz-
szeírások, gazdasági számadások, tisztviselők számára
adott utasítások, valamint urbáriumok és úrbéri per-
iratok voltak. A szakaszokban vagy tábulátumokban
tároltak közül a negyediktől kezdődtek a Schemberger
által 1786-ig lajstromozott „politica acták”, ill. az
1787–1790 közöttiek, amelyek a „felséges Consilium
rendelése szerint systematice registrálva és nominalis
alphabeticus lajstromba foglalva találhatók.” Külön
szakaszban voltak az adószedői iratok, a nemességi
iratok, a zászlók és a besorolhatatlan lymbusok. Kardos
György lajstromozó 1792. évi jelentése szerint a régi
jegyzőkönyveket is rendbe szedték, letisztították, a „tör-
vényes dolgokat” a jegyzőkönyvből kiírták és össze-
olvasás után ezeket a Nemzeti könyvben helyezték el,
majd lajstromozták a törvénykezési iratokat is.
1823-ban a levéltárat az új regisztrátor, Lencsés Ist-
ván vette át. Ekkor már külön volt az „újabb vagy

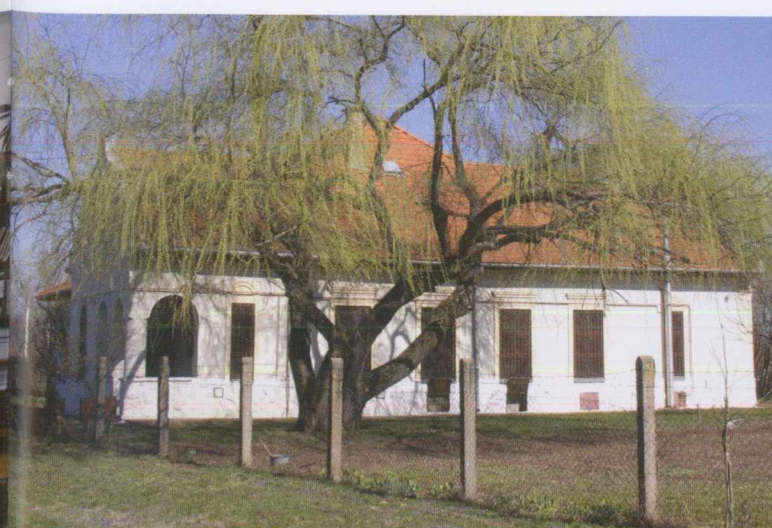
juridicum archivum”. Ebben sok minden helyet ka-
pott. Többek között az 1593-tól kezdődött jegyző-
könyvsorozat, amiben hiányok is voltak, az 1462-től
keletkezett juridica actasor, a polgári perek és lajst-
romaik 1514-től, a büntető perek, fassiók, gazdasági
iratok, a Vályi András által Szatmár vármegyéről és
Magyarországról készített leírás töredéke, nemesi ira-
tok, különböző összeírások, urbáriumok, vízi iratok,
II. József instrukciói, a felcserek tudósításai, nagybá-
nyai, szatmári céhiratok, különböző nyomtatványok,
hiteles aláírásminták, árvaszéki iratok, valamint „az ar-
chívum állapotját tárgyzó tudósítások”.
Ez alapján vették számba hat évvel később az archí-
vum anyagát, amikor Nagyváradban elkészült az új
megyeháza, amelyben lehetővé vált a levéltári anyag
„csinos és jó elhelyezése”. A költözést megelőzően ké-
szült leltár szerint az archívumi iratokon és a magva-
szakadt családok letétbe helyezett nemeslevelein túl –
mint minden vármegyei levéltárban – szép számmal
találtak hitelesített mérőeszközöket, érvénytelenített

pecséteket, családi levelesládákat, az 1823. évi tiszt-
újításra készített szavazatszedő ládákat a hozzá-
juk tartozó golyóbisokkal, kulcsokkal, valamint 410
darab könyvet, minthogy a vármegye nemcsak jogai
megóvásának intézményeként tekintette a levéltárat,
hanem egyéb javai őrzőhelyének is.

1849-ig a szatmári lajstromozók Schemberger rend-
szerét követték az iratok tárolásában és a segédletké-
szítésben. 1831-ben, Kölcsey Ferenc jegyzősége idején
a mutatót elenchus helyett betűrendes lajstromnak ne-
vezték el, illetve a fősorozatokat és a hozzájuk tartozó
fasciculusokat is magyar névvel jelölték.

Szatmár vármegye levéltárát, benne a 16–20. századi
iratokat, közgyűlési jegyzőkönyveket, 16–19. századi
törvényszéki iratokat, továbbá a 19. század első két
évtizedében keletkezett nemesi felkelésre vonatkozó
dokumentumokat, Kölcsey Ferenc követjelentéseit,
valamint a szabályrendeleteket és az egyleti nyilvántartá-
sokat a két évtizeden át levéltároskodó Gorzó Bertalan
1921-ben adta át a román prefektúrának, minthogy

a trianoni béke értelmében Nagyvárad is – a vármeg-
yeházán lévő levéltárral együtt – román fennhatóság
alá került. Hogy mi történt ezután a levéltárral, ar-
ról később Kiss Ernő főlevéltáros így írt: „Megyénk
levéltárának szomorú sorsa az 1918–19. évek forra-
dalmainak bukása után kezdődött. Mikor ugyanis
megyénk székhelye román uralom alá került, az új
államhatalom első gondja természetesen nem a levél-
tár ügye lett, ami természetes is. De ha ezek az első
idők nem is voltak a levéltár hasznára, kárára se let-
tek volna, ha mindjárt az uralomváltás első éveiben
nem történik meg az a nem várt eset, hogy a nagyvá-
rad vármegye székháza kigyulladt. A levéltár rendje
akkor bomlott fel először, és már akkor nem is volt,
aki a rend helyreállításán dolgozott volna. Ezen sem
csodálkozhatunk. Az új román impériumnak még
ekkor nem voltak szakképzett emberei, de ha lettek
volna is, annak egy ilyen levéltári komplexum rende-
zéséhez legalább három nyelvet kellett volna bírni,
az anyanyelvén kívül a magyart, a latint és a németet.



Ilyen körülmények között aztán nem volt csoda, ha az akkori román levéltárnok minden kutatónak szabad bejárást biztosított az anyaghoz. Levéltári másolatokat a levéltárból kivinni nem lehetett, s így a kutató előtt két út állott, vagy megvenni a levéltárostól az eredetit, erre is sok példát tudunk, vagy egészen egyszerűen zsebre tenni azt s elhozni. S ezt még lopásnak se lehetett minősíteni, mert azt senki nem tiltotta, sem megakadályozni nem kívánta. Természetesen a sok kutatás során a levéltárnak olyan anyaga is lekerült helyéről, amit senki nem keresett. Ez az anyag aztán – ha a szemnek szóló rend kedvéért visszarakatott is – a legtöbb esetben nem a helyére került vissza.”

Az 1920–1930-as években a szatmári alispán több előterjesztést is tett a vármegyei levéltár visszaszerzésére, illetve államközi egyezmények értelmében is voltak törekvések arra, hogy a területi hovatartozást figyelembe véve az iratok megosztódjanak a két állam között. Amikor a 2. bécsi döntés után, 1940-ben Szatmár megye központjává Szatmárnémeti vált, Nagykároly-

ból a vármegyei levéltár egy része ide került. Az 1867 előtti iratanyagot azonban a román hatóságok nem sokkal korábban Kolozsvárra, majd Tordára vitték, ahol a háború idején bombatámadás érte. A Szatmárnémetiben lévő archívum kezelésére Puskás Kálmánt nevezték ki főlevéltárnoknak, akinek egyik legfontosabb feladata 1944 februárjától a levéltár Zajtára menekítése lett, ahonnan az újonnan alakult Szatmár, Ugocsa és Bereg csonka megye székhelyére, Mátészalkára csak „négy évi száműzetés után” került át. Az 1945-ben főlevéltárnoknak választott Kiss Ernő itt rendezte az összekeveredett iratokat, illetve készítette elő a magyar–román egyezmény értelmében átadandó anyakönyvek jegyzékét.

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYE LEVÉLTÁRA

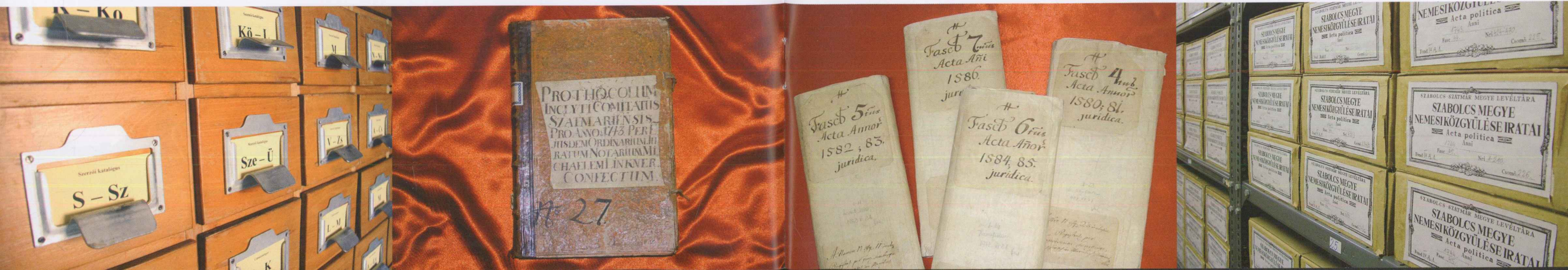
Szatmár-Bereg vármegye 1950. március 15-én egyesült Szabolccsal. A vármegyei levéltárak helyét az új közigazgatási központban, Nyíregyházán jelölték ki. A főként szabolcsi iratokból, valamint a szatmári, beregi,

ugocsbai és Kővár vidéki irattöredékekből létrejött levéltár vezetője Kiss Ernő lett. Az 1950. évi 29. számú rendelet szerint a megyei levéltárak közlevéltárként állami kezelésbe kerültek. A Szabolcs-Szatmár megyei Közlevéltár 1952-től Nyíregyházi Állami Levéltár (NYÁL), majd Szabolcs-Szatmár Megyei Állami Levéltár lett. A határon túl maradt iratok közül először 1950-ben, államközi egyezmény alapján került vissza néhány szatmári fondötredék, de a magyar községek anyakönyveinek átadása nem történt meg. 1951-ben Nyíregyházán a rendezés során „másfél mázsányi román irat” került elő. Átadásuk helyhiány miatt egyre indokoltabbá vált, hiszen 1951-ben átvették a rendházak, majd 1955-ben Nyíregyháza város hatalmas mennyiségű anyagát, megkezdődött a családi hagyatékok bemenekítése, sőt gazdasági forrásokkal is gazdagodott a gyűjtemény. Dr. Hársfalvi Péter igazgatósága alatt a jelentős selejtezés ellenére is majdnem megduplázódott az iratok mennyisége, így 1964-ben dr. Balogh István, a levéltár akkori igazgatója javasolta

a Levéltári Osztálynak, hogy ajánlják fel cseréire a román területre vonatkozó iratokat az ott maradt Szatmár megyei szolgabírói iratokért és a határon belül maradt községek anyakönyveikért. 1969 márciusában a fenntartóvá vált Szabolcs-Szatmár megyei Tanács VB javaslatára a cserét egyidejűleg, párhuzamosan hajtották végre Nyíregyházán. Három járás főszolgabírójának 1890–1901 között kelt, 919 csomónyi irata hazakerült, de az anyakönyvek nem.

Az iratcserét lebonyolító levéltár névcsere is megélt ez idő tájt. 1968-tól ugyanis a megyei levéltárak fenntartójává az illetékes tanácsok váltak. Az intézmény nevében kezdetben feltűnt az erre való utalás (Szabolcs-Szatmár megyei Tanács VB Levéltára, Szabolcs-Szatmár megyei Tanács Levéltára), majd bő két évtizedre állandósult a Szabolcs-Szatmár Megyei Levéltár elnevezés.

1974-ben új korszak nyílt az egyre több munkatárssal rendelkező intézmény életében, hiszen a megyeházán töltött évszázados lét után új helyre költözött:



a Benczúr tér 21. szám alá, a volt pénzügyigazgatósági épület földszintjére. Gazdaságilag is elszakadt a megyeházától: ettől kezdve az ügyeit az épület emeletén működő múzeum intézte.

A levéltár férőhelyhiánya azonban a költözéssel csak rövid időre oldódott meg. A gond enyhítésére az 1980-as évek végétől a Nyíregyházától 20 km-re fekvő Nyírtelek-Varjúlapon két régi épületet alakítottak át raktárrá. Itt kaptak helyet a 20. század második felében keletkezett iratok. Az első, 1976-ban megjelent fondjegyzéket tíz év múlva követte a második, amelyben az új fondok jól tükrözik, hogy dr. Gyarmathy Zsigmond igazgató nemcsak a községi iratok átvételét szorgalmazta, hanem nagy súlyt fektetett a megye életében jelentős szerepet játszó téeszek dokumentumainak átvételére is. Azonban a külső raktárak befogadóképessége is végesnek bizonyult, így az 1990 után megszűnt gazdálkodó egységek, az azóta fel- és végszámlolt, átalakult iratképzők maradandó iratai csak alkalomadtán kerülhetnek a levéltár ideiglenes raktá-

akkal bővülő polcaira. Az 1990-es rendszerváltást követően, a megyei önkormányzatok megalakulása után a közgyűlés 112/1992. (XI. 27.) sz. határozatával az intézmény Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Levéltára néven jogi személyként működő, önállóan gazdálkodó költségvetési szervvé vált, 1999-ben pedig dr. Nagy Ferenc igazgatósága alatt teljesen önálló épületbe költözött a Széchenyi u. 4. szám alá. 2010-től Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár néven, gazdaságilag a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Múzeumok Igazgatóságához integráltan, de továbbra is önálló jogi személyként működött 2012. október 1-jéig, amikor a Magyar Nemzeti Levéltár tagintézménye lett.

A levéltár, amely az iratok őrzője, a megyei igazgatás segédhivatala volt évszázadokon át, a 20. század elejétől már magánszemélyek számára is végzett családkutatást, majd beengedte a kutatókat is a levéltárba. Munkatársainak száma lassan gyarapodott.

A levéltár szolgáltató intézménnyé válásának első lépéseit az 1970–80-as években tette meg, amikor az ügyfelek fogadása mellett külön kutatószobát alakított ki és helytörténeti kiadványokat jelentetett meg. Az egyetemet végzett levéltárosok a rendezés és a segédletkészítés mellett forrásfeltárással, publikációval és tudományos munkával segítették az iratok megismerését, a helytörténet-kutatást.

Az 1990-es évektől mind szélesebbre tárultak a levéltár ajtai, tudományos konferenciáknak, közművelődési programoknak, levéltári óráknak adva helyet. Ma már 23 munkatárs áll az ügyfelek és kutatók rendelkezésére és az internet segítségével a világ bármely pontjáról elérhetőek vagyunk.

A LEVÉLTÁR IRATAI

A levéltár több mint hét és félezer iratfolyóméternyi anyagában a nemesi vármegye, a községek és városok iratai mellett szép számmal maradtak fenn dokumentumai a jogszolgáltatás területi szerveinek, a különböző intézményeknek, intézeteknek, egyesületeknek, testületeknek, az egyházi és gazdasági szervezeteknek, szövetkezeteknek, vállalatoknak, családoknak és személyeknek.

A Szabolcs vármegyei iratok a legteljesebbek. Az első irat 1335-ös. Az 1550-től kelt közgyűlési jegyzőkönyvek – hasonlóan a későbbi bizottmányi és törvényhatósági bizottsági jegyzőkönyvekhez – hiánytalanok lennének 1949-ig, ha a háborús menekítés közben az 1940–1944. évi közgyűlési jegyzőkönyvek el nem veszték volna.

A különböző korszakokban keletkezett iratokban való tájékozódást mutatók segítik. A 17–19. századi anyagból legforgatottabbak az urbáriumok és az 1828-as összeírás kötetei, valamint az 1848–1849-es szabadságharc újoncozási listái. A főispáni, alispáni és bizottsági iratok mellett az árvaszéké maradt meg nagy számban.

Szatmár vármegye nemesi közgyűlésének jegyzőkönyvei 1593-tól 1848-ig hiánytalanok, a hozzájuk tartozó iratok azonban Kolozsváron kutathatóak. A több mint másfélszáz ifm-nyi szatmári irat közül terjedelmüket és információértéküket tekintve jelentősek a nemesi-igazolások, az alispáni és főszolgabírói iratok. A négy beregi fond 0,18 ifm. Néhány főlioni a tiszaháti járás főszolgabírájának 1908–1923, a megyei törvényhatósági bizottság, ill. az alispán 1920–1922, és a közigazgatási kormánybiztos 1944–1945 közötti irata. Bereg megye közel 7000 ifm-nyi anyagát a Kárpátaljai Állami Levéltár Beregszászi Levéltára őrzi.

Az 1876-ban megszűnt, ill. Szatmár vármegyéhez csatolt Kővár Vidék közgyűlésének, választmányának,



törvényszékének, árvaszékének, házipénztárának és levéltárának, valamint fő- és alkapitányának 13 fondban lévő, 1860–1876 között kelt anyaga, amely Szatmár vármegye levéltárával került Nyíregyházára, körülbelül 3 ifm-t tesz ki.

Ugocsában a 18. században a levéltár létrehozása idején a feudális anyag rendkívül hiányos volt. 1852-ben a levéltárat Beregszászra költöztették, majd 1898-ban Nagyszőlösön az új megyeházán kapott helyet. Az 1919–1920-as átmeneti román megszállást követő számbavétel során a jegyzőkönyvek a 17. századtól, az iratok 1680-tól voltak meg. Nyíregyházára a fő- és alispán 1910–1920 közötti irata (0,35 ifm) került, a többi irat Beregszászban maradt, éppen úgy, mint az ungi iratok.

Ung vármegyének 1790-től volt levéltára, amely 1812-től az ungvári új megyeházára költözött, ahol 1825-re rendezték és lajstromozták. Inventáriumot Horváth János levéltáros készített az anyagról 1860–1863 között, Radványi Nikola pedig 1920-ban próbálta meg

számba venni. Levéltárunkba az 1920–1923. években keletkezett alispáni és központi választmányiakból került 1,56 ifm.

A mezővárosok közül Nyírbátornak 1330-tól, Nagykállónak 1603-tól, Nagyecsednek 1658-tól, Szentmihálynak 1664-től, Nyíregyházának 1751-től vannak igazgatási, gazdasági és magánjogi iratai, oklevelei, jegyzőkönyvei, illetve ezek másolatai. A községek előjáróságának főként számadásai, költségvetései, szabályrendeletei, jogbiztosító dokumentumainak másolatai maradtak fenn a 19. századból, igazgatási, gazdasági iratai és képviselőtestületi jegyzőkönyvei pedig a 20. századból.

Az iskolai dokumentumok többnyire 20. századiak, azonban a nyíregyházi evangélikus gimnázium, a nagykállói állami gimnázium, az elemi iskolák közül pedig több is megőrizte és átadta 19. század végi dokumentumait. Levéltári őrizetbe kerültek az elmúlt években megszüntetett nyíregyházi iskolák maradó értékű iratai is.

A kézműipar történetének forrásai közül különös figyelmet érdemelnek a céhek (a nagykállói és nyírbátori a 17. századtól, a nyíregyházi a 18. századtól, a mátészalkai a 19. századtól kezdődő) írott forrásai, valamint az ipartársulatok és ipartestületek, majd KIOSZ-ok helyi csoportjainak iratai, valamint a 20. századi gazdálkodó egységek, vállalatok, szakszövetkezetek, kft.-k, bt.-k megmaradt és átadott dokumentumai.

A településeken belüli birtokmegosztás, földtulajdonlás, gazdálkodás vizsgálatához elengedhetetlenek a legeltetési társulatok, közbirtokosságok, földművelőszövetkezetek, továbbá a termelőszövetkezetek, a nemzeti és községi földigénylő bizottságok iratai.

A tanácsok, valamint a hitbizományok és ügyészségek, bíróságok, a közjegyzők korábban átvett anyaga mellett illetékességből napjaink közigazgatási és jogszolgáltatási szervezeteinek iratai is bekerülnek a levéltárba a keletkezést követő 15 év után.

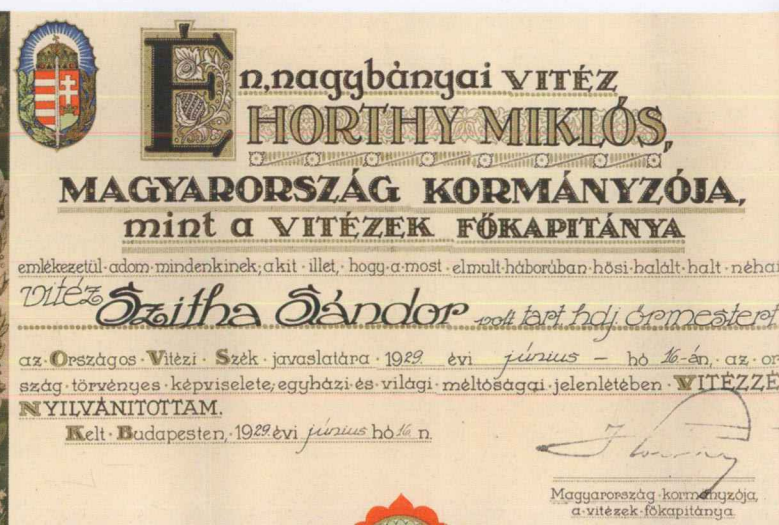
Külön figyelmet érdemelnek a levéltár anyagában a gyűjteményes fondok, amelyek magukba foglalják a 13. század végétől kelt oklevelek mellett a pecsétgyűjteményeket, a térképeket, a reformkori törvényhatósági tudósításokat, országgyűlési követjelentéseket, az egyedi gazdasági, kulturális feljegyzéseket, nyomtatványokat, valamint a hazai és külföldi levéltárakban fellelt, régiókra vonatkozó iratok másolatait.

A levéltár két fondfőcsoportja foglalja magába a lokális szempontból jelentős családok és személyek iratait, ezek napjainkban főként ajándékozással bővülnek.

A levéltárunk egyik legkutatottabb irattípusa az anyakönyv. A szabolcsi településekről az általában 1828-tól

vezetett római és görög katolikus, evangélikus, református anyakönyvek másodpéldányai, valamint néhány zsidó anyakönyv került őrizetünkbe. Sok esetben a be nem kötött lapok, sőt esetenként a kötetek is sérültek, hiányosak. Állományvédelmük érdekében a nagyon rossz állapotúakat csak mikrofilmen lehet nézni. A megyebeli települések állami anyakönyveinek másodpéldányai többnyire 1980-ig megvannak és a hatályos jogszabályok szerint kutathatóak.

A szatmári és beregi, határon belül maradt települések anyakönyvei hiányosak. A szatmári anyakönyveket a szatmárnémeti, a beregieket a beregszászi levéltár őrzi. A kutatók munkáját 20 500 kötetes zárt szakkönyvtár segíti, amely magába foglalja a helytörténeti munkák és kiadványok mellett a köztörténet legfontosabb irodalmát, valamint a segédtudományokkal kapcsolatos írásokat is.



A LEVÉLTÁR NAPJAINKBAN

A levéltár a 21. század elején sokszínű tevékenységet folytató közgyűjtemény. Fő feladatunk továbbra is az írott források őrzése, feldolgozása, a kutatók rendelkezésére bocsátása. Ezen túl figyelemmel kísérjük a maradandó iratok keletkezését, szakmai tanáccsal segítjük az iratképzőket.

Mínthogy az évszázadokon át használt toll és ceruza mellett a levéltáros fő munkaeszköze lett a számítógép, ma már elektronikus segédletek készülnek, forrásválogatásokat vagy azokban rejlő információkat teszünk közzé az interneten. Megindult a legnagyobb érdeklődésre számot tartó iratok digitalizálása, a különböző tematikájú adatbázisok építése, bővítése, az internetes könyvtári és ügyfélszolgálat. A levéltár három honlapot üzemeltet. A munkánkról, gyűjteményünkről hírt adó (szabarchiv.hu) mellett igyekszünk összefogni és segíteni a nyíregyházi helytörténetírást a Nyíregyházati Kutatók Virtuális Klubjában (nyirkuvik.hu), és hozzájárulni az

olvasáskultúra fejlődéséhez (olvass-sokat.hu/levéltar). A világ különböző részeiről sokan keresik a kapcsolatot az intézménnyel telefonon és e-mailben. A helytörténeti forrásokra különböző tudományos és közművelődési rendezvényekkel irányítjuk rá a figyelmet. Az 1993 óta évente ősszel megrendezett nemzetközi levéltári napok tudományos konferenciájának előadói a régió történetét kutató helyi, hazai és külföldi szakemberek. Az 1995-ben indított Levéltári Estéket 2003-ban felváltó Múlt-ról mindenkinek sorozat havonta egy-két alkalommal, általában hétfőn kínál programot: ismeretterjesztő előadásokat, könyvbemutatókat, történésszel folytatott beszélgetéseket. Az érdeklődőknek előzetes egyeztetés után a levéltárat bemutató sétát, a diákoknak tematikus órákat szervezünk, tartunk.

A levéltár öt sorozatban megjelenő saját kiadású kötetekben a leginkább érdeklődésre számot tartó forrásokat, illetve az ezekről, valamint a régió iratait őrző határon túli levéltárak anyagáról készült segédleteket és történeti feldolgozásokat teszi közzé. A kiadványok nagy része

elérhető és olvasható a honlapon is. Az intézmény tudományos munkatársai főként közigazgatás-, város-, had- és mentalitástörténeti kutatásokat folytatnak.

A MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára a régió írott forrásainak őrzőjeként igyekszik a helytörténetírás műhelyévé válni és kapcsolatot tartani a megyebeli tudományos és közművelődési intézetekkel, egyesületekkel, testületekkel, valamint hazai és külföldi közgyűjteményekkel, tudományos intézményekkel. A szakmai munkát hazai és uniós pályázatok, szponzorok támogatják, segítik.

A levéltár életéről, munkájáról, gyűjteményeiről, szolgáltatásairól és rendezvényeiről: konferenciákról, előadásokról, könyvbemutatókról, beszélgetésekről, kiállításokról és levéltári órákról aktuális információkat a világhálón is közzéteszük.

Napjainkban a levéltárak az átalakulás korszakát élik. A hagyományos feladatok: az iratok biztonságos tárolása, szakszerű kezelése és a kutatás számára történő rendelkezésre bocsátása, a történelem- és a segédtudományok művelése és megismertetése mellett megnőtt a társadalmi igény az iratokban rejlő hatalmas adattömeg internetes közzététele iránt, de az elmúlt évtizedek maradandó és történeti értékű, papír alapú dokumentumainak megőrzése is kiemelt figyelmet érdemel. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye forrásaiban részben maguk az iratképzők, az 1990 után fel- és végelszámoltakét pedig többnyire magánvállalkozók őrzik. Napjaink egyik legfontosabb feladata ezért a 20. század második felétől keletkezett különböző dokumentumok felügyelete és levéltárba való átvétele.

A polgármesteri hivatalokban keletkezett, történeti szempontból fontos dokumentumok irattározásának ellenőrzése mellett a levéltár figyelmet fordít az oktatási és művelődési intézmények, valamint a régió életében kiemelkedő szerepet játszó, illetve az állami tulajdonrészrel rendelkező gazdálkodó egységek maradandó értékű iratainak kezelésére, őrzésére is. A levéltár tudományos munkája mellett igazgatási feladatokat is ellát. Ennek részeként szolgáltat adatot az általa őrzött iratokból a hivatalos szervek megkeresésére, valamint az ügyfelek számára, akik írásban (postai levélben és e-mailben), vagy személyesen is fordulnak az intézményhez általában az iskolai végzettségükről, munkaidejükről, lakásuk használatba vételi engedélyéről, személyes ügyekben hozott végzésekről kérve másolatot. Az ügyfélszolgálat munkanapokon teljes munkaidőben áll az érdeklődők rendelkezésére. A forrásokat személyesen forgatni szándékozók a központi épületben lévő kutatóteremben a levéltár honlapján is közzétett szabályzatok szerint és időben kutathatják az



előre kikért iratokat. Az állományvédelmi szempontból védett, illetve a leggyakrabban használt iratok egy része a mai kor igényeinek megfelelően digitalizált formában is elérhető. Az iratok képi megjelenítésén túl lehetőség van az adattartalomra irányuló keresésre is. Az iratanyagban való tájékozódást a korabeli segédletek, a levéltár munkatársai által készített irat- és raktári jegyzékek mellett egyedi fejlesztésű kutatói információs rendszer segíti.

A levéltár – együttműködve a többi közgyűjteménnyel, a megye és a települések vezetőivel – a helyi kulturális élet egyik alappillérvé vált, fontos szerepet játszik az identitástudat és a lokálpatriotizmus alakításában, a helyi értékek megismertetésében, megőrzésében. A tudományos feltárások, tanulmányok, forrásközlések, közművelődési programok, kiállítások és adatbázisok olyan forrásokat tesznek közkinccsé, amelyek eddig a raktárak mélyén rejtőztek. Az infotechnikai fejlődés új lehetőséget nyit a szétszakadt megyei levéltárak virtuális újraegyesítésére és internetes elérésére is.

ELÉRHETŐSÉG, NYITVA TARTÁS

Cím: 4400 Nyíregyháza, Széchenyi utca 4.
Levelezési cím: 4401 Nyíregyháza, Pf. 187.
Telefon: (+36) 42/414-313, (+36) 42/311-280
Fax: (+36) 42/414-313
E-mail: szszbml@mnl.gov.hu

Ügyfélszolgálat

munkanapokon: 8.00–16.00

Kutatószolgálat

kedd, szerda, péntek: 8.00–16.00
csütörtök: 8.00–18.00

Megyei Levéltár
Nyíregyháza
18639



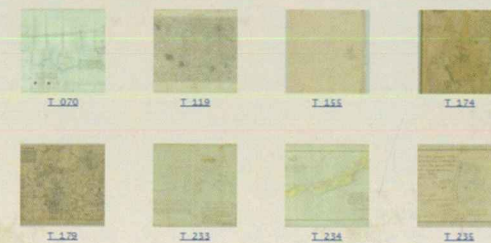
Kezdőoldal Hírek Ajánló Kutatások Keresés Linkgyűjtemény

Menü

- Források Nyíregyháza történetéhez
- Nyíregyháza régi térképei
- Nyíregyháza régi népszámlálások
- Nyíregyháza története bibliográfiája
- Erdékszék
- Tagok
- Archív

Belépés

Nyíregyházi térképek



Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára

Nyitólap Elérhetőség Programok Dátáknapok Ajánló Iratképek Keresés

Helytörténeti szakmai nap



Időpont: 2014. augusztus 25. (hétfő)
Helyszín: Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára (Nyíregyháza, Széchenyi u. 4. 2. em. Kutatóterem)

Vissza az őstörpe új hozzászólás 253 olvasás

II. Luby Emléknap

A szatmári emlékek és hagyományok ápolása jegyében a Luby Társaság 2014. június 4-én újra megrendezte a Luby Emléknapot és Konferenciát Fehérgyarmaton a Városi Galériában.

LEVÉLTÁRA

Levéltárunk kincsei

- Magunkról
- Kutató- és ügyfélszolgálat
- Levéltár segédletek
- Adatházaink
- Kiadványaink
- Szakkönyvtár
- Pályázataink
 - Megvalósult pályázataink
 - Meghirdetett pályázataink
- Híradóhívom
- Közérdekű adatok



KÉPJEGYZÉK

1. OLDAL Oklevél függőpecsétje ♦ IV. A. 1. 1230. kötet: Elenchus Rerum Judicialium 1584–1599
2. OLDAL V. A. 13. 2. kötet: Protocollum Nyíregyházien-ses, 1757
3. OLDAL V. 4. a. 76. sz. irat: A váradi pasa menlevele Nyírbátor lakosai részére. Várad, 1663 augusztus 6.
4. OLDAL A levéltár főépülete, Nyíregyháza, Széchenyi utca 4. ♦ Igazgatói iroda
5. OLDAL Nyírtelek-Varjúlapos, 60. szám, külső raktár ♦ Nyírtelek-Varjúlapos, 70. szám, külső raktár
6. OLDAL Katalógusszekrény ♦ IV. A. 501. a. 27. kötet: Szatmár vármegye nemesi közgyűlési jegyzőkönyve, 1743
7. OLDAL IV. A. 1. b: Szabolcs vármegye nemesi közgyűlésének 1580-as években kelt, Schemberger Ferenc által rendezett iratai ♦ Raktár a központi épületben
8. OLDAL XV. 22. 34.: Az ungvári magyar királyi Bába-képző Intézet által Lakatos Józsefné Skrabik Erzsébet részére kiadott bába oklevél. Ungvár, 1904 január 28.
9. OLDAL XV. 22. 38. sz. irat: Mendel Herskó végelbocsátó levele. Munkács, 1903 december 31.

10. OLDAL XV. 22. 36. sz. irat: Id. Hanyicska András királytelki gazdasági cseléd dicsérete. Budapest, 1930 június 30. ♦ XV. 22. 24. sz. irat: Horthy Miklós kormányzó Szitha János részére kiadott vitézi oklevele. Budapest, 1929 június 16.

11. OLDAL Levéltári Nap, 2013

12. OLDAL Levéltári óra, 2013 július 22. ♦ Nyíregyházi térképkiállítás, 2011. május–szeptember

13. OLDAL Közművelődési program a levéltárban, 2013 december 9.

14. OLDAL Levéltárunk honlapja: www.szabarchiv.hu
♦ Nyíregyházati Kutatók Virtuális Klubjának honlapja: www.nyirkuvik.hu

15. OLDAL XV. 24. 43. sz. irat: II. Rudolf Makó Antalnak és családjának adományozott címeres nemesi levele. Prága, 1592 április 3.

Kiadja a Magyar Levéltárosok Egyesülete
Felelős kiadó Tyekvicska Árpád

Készült 500 példányban
a székesfehérvári Regia Rex Nyomdában
Felelős vezető Kis Ferenc

ISBN 978-615-80185-3-1

MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR

MNL Országos Levéltára

MNL Bács-Kiskun Megyei Levéltára

MNL Baranya Megyei Levéltára

MNL Békés Megyei Levéltára

MNL Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Levéltára

MNL Csongrád Megyei Levéltára

MNL Fejér Megyei Levéltára

MNL Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára

MNL Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára

MNL Hajdú-Bihar Megyei Levéltára

MNL Heves Megyei Levéltára

MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltára

MNL Komárom-Esztergom Megyei Levéltára

MNL Nógrád Megyei Levéltára

MNL Pest Megyei Levéltára

MNL Somogy Megyei Levéltára

MNL Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára

MNL Tolna Megyei Levéltára

MNL Vas Megyei Levéltára

MNL Veszprém Megyei Levéltára

MNL Zala Megyei Levéltára

Budapest Főváros Levéltára

Győr Megyei Jogú Város Levéltára

Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára

Vác Város Levéltára

Hadtörténelmi Levéltár

Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltár

Magyar Felsőoktatási Levéltári Szövetség

Győri Egyházmegyei Levéltár

Tiszántúli Református Egyházkerületi és
Kollégiumi Levéltár

Veszprémi Érseki és Főkapitányi Levéltár

